

**Umowa
między
Rządem Rzeczypospolitej Polskiej
a
Rządem Republiki Francuskiej
o wzajemnym uznawaniu dokumentów uprawniających do wstępu na studia
wyższe, okresów studiów, dyplomów, tytułów i stopni**

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej
i
Rząd Republiki Francuskiej,

zwane dalej „Stronami”,

mając na celu:

- rozwój stosunków między obydwoma Państwami,
- wspieranie współpracy i wymiany w szkolnictwie wyższym we wszelkich dziedzinach nauki,
- ułatwienie mobilności studentów, nauczycieli akademickich oraz naukowców,
- rozwój kształcenia w ramach partnerstwa międzynarodowego,

uwzględniając postanowienia Wspólnej Deklaracji Europejskich Ministrów Edukacji, zebranych w Bolonii w dniu 19 czerwca 1999 roku, zważywszy, iż cele zawodowe są regulowane przez dyrektywy wspólnotowe,

biorąc pod uwagę:

- Umowę o współpracy naukowej i technicznej między Rządem Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej a Rządem Republiki Francuskiej, podpisaną w Warszawie dnia 20 maja 1966 roku,
- Konwencję o uznaniu kwalifikacji związanych z uzyskaniem wyższego wykształcenia w Regionie Europejskim, sporządzoną w Lizbonie dnia 11 kwietnia 1997 roku,

uzgodniły, co następuje:

Artykuł 1

1. Niniejsza Umowa dotyczy uznawania dokumentów i okresów studiów uprawniających:

- 1) w Rzeczypospolitej Polskiej do:
 - wstępu na studia wyższe pierwszego i drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie oraz studia trzeciego stopnia (studia doktoranckie),
 - kontynuacji studiów wyższych,
 - wstępu na studia podyplomowe,
 - wszczęcia przewodu doktorskiego i habilitacyjnego.

- 2) w Republice Francuskiej do:
 - wstępu na studia wyższe *licence* (studia wyższe licencjackie), *master* (studia wyższe magisterskie) i *doctorat* (studia doktoranckie),
 - kontynuacji studiów wyższych.
2. Każda ze Stron uznaje w celu kontynuacji studiów:
 - 1) Rzeczpospolita Polska: okresy studiów, dyplomy, tytuły i stopnie uzyskane we francuskich uczelniach uprawnionych do prowadzenia kształcenia na poziomie wyższym,
 - 2) Republika Francuska: okresy studiów, dyplomy, tytuły zawodowe, stopnie naukowe lub stopnie w zakresie sztuki uzyskane w polskich uczelniach uprawnionych do prowadzenia kształcenia na poziomie wyższym.
3. Uznawanie kwalifikacji zawodowych i prawa do wykonywania zawodu regulują przepisy prawa każdej ze Stron.

Artykuł 2

1. Uczelniami w rozumieniu niniejszej Umowy są wszelkie uprawnione instytucje w Rzeczypospolitej Polskiej i Republice Francuskiej zapewniające kształcenie na poziomie wyższym, zgodnie z przepisami prawa każdej ze Stron.
2. Niniejsza Umowa ma zastosowanie również w przypadku, gdy studia doktoranckie oraz przewody doktorskie lub habilitacyjne w Rzeczypospolitej Polskiej są prowadzone w placówkach naukowych uprawnionych do nadawania stopni naukowych.
3. Niniejsza Umowa ma zastosowanie również w przypadku, gdy kształcenie na poziomie szkolnictwa wyższego w Republice Francuskiej jest realizowane w licealnych sekcjach szkolnictwa technicznego, które prowadzi do otrzymania *brevet de technicien supérieur* (BTS) oraz klasach przygotowawczych do *grandes écoles* (CPGE).
4. Tytuły, stopnie i dyplomy będące przedmiotem niniejszej Umowy zostały wymienione w Załączniku. Załącznik nie stanowi integralnej części Umowy.

Artykuł 3

1. Dyplom jest uznawany przez uczelnię, w której osoba zainteresowana ubiega się o przyjęcie na studia.
2. Uczelnia każdej ze Stron uznaje, na wniosek osoby zainteresowanej, okresy studiów, uzyskane wyniki, zdane egzaminy, jeżeli kształcenie odbyło się zgodnie z programem studiów wyższych, obowiązującym w uczelni drugiej Strony.

Artykuł 4

1. *Świadectwo dojrzałości*, wydawane w Rzeczypospolitej Polskiej i *diplôme de baccalauréat*, wydawany w Republice Francuskiej uprawniają do ubiegania się o wstęp na studia pierwszego stopnia oraz jednolite studia magisterskie w uczelniach w Rzeczypospolitej Polskiej oraz studia wyższe *licence* i kształcenia w klasach przygotowawczych do *grandes écoles* (CPGE) w uczelniach w Republice Francuskiej.
2. Warunki i tryb przyjmowania na studia pierwszego stopnia i jednolite studia magisterskie w uczelniach w Rzeczypospolitej Polskiej oraz na studia wyższe *licence* i kształcenia w klasach przygotowawczych do *grandes écoles* (CPGE) w Republice Francuskiej regulują przepisy prawa każdej ze Stron.

Artykuł 5

1. Dyplom potwierdzający uzyskanie:
 - 1) tytułu zawodowego *licencjata* lub *inżyniera*, wydawany w Rzeczypospolitej Polskiej (okres studiów nie krótszy niż 3 lata i uzyskanie 180 punktów ECTS w przypadku tytułu zawodowego *licencjata* lub okres studiów od 3,5 do 4 lat i uzyskanie odpowiednio 210 lub 240 punktów ECTS w przypadku tytułu zawodowego *inżyniera*) uprawnia do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe *master* na tym samym lub pokrewnym kierunku studiów w Republice Francuskiej;
 - 2) *licence*, wydawany w Republice Francuskiej (okres studiów nie krótszy niż 6 semestrów i uzyskanie 180 punktów ECTS) uprawnia do ubiegania się o przyjęcie na studia drugiego stopnia i studia podyplomowe w Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Warunki i tryb przyjmowania na studia drugiego stopnia i studia podyplomowe w Rzeczypospolitej Polskiej oraz na studia wyższe *master* w Republice Francuskiej regulują przepisy prawa każdej ze Stron.

Artykuł 6

1. Dyplom potwierdzający uzyskanie tytułu zawodowego *magistra* lub innego równorzędnego, wydawany w Rzeczypospolitej Polskiej, uprawnia do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe *doctorat* w Republice Francuskiej, a dyplom potwierdzający uzyskanie stopnia *master* w Republice Francuskiej uprawnia do ubiegania się o przyjęcie na studia podyplomowe, studia trzeciego stopnia oraz do wszczęcia przewodu doktorskiego w Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Warunki przyjmowania na studia podyplomowe, studia trzeciego stopnia, wszczęcia przewodu doktorskiego w Rzeczypospolitej Polskiej oraz przyjmowania na studia wyższe *doctorat* w Republice Francuskiej regulują przepisy prawa każdej ze Stron.

Artykuł 7

Nadany w Republice Francuskiej stopień *doctorat* uprawnia do ubiegania się o wszczęcie przewodu habilitacyjnego w Rzeczypospolitej Polskiej.

Artykuł 8

Tytuły zawodowe oraz stopnie naukowe i stopnie w zakresie sztuki przyznawane w Rzeczypospolitej Polskiej oraz tytuły i stopnie przyznawane w Republice Francuskiej, mogą być używane na terytorium każdej ze Stron wyłącznie w oryginalnym brzmieniu.

Artykuł 9


1. Strony powołają Komisję Ekspertów w celu rozpatrywania kwestii wynikających ze stosowania niniejszej Umowy.
2. Każda ze Stron poinformuje drogą dyplomatyczną drugą Stronę o składzie osobowym Komisji Ekspertów.
3. Komisja Ekspertów analizuje rozwój systemów szkolnictwa wyższego i czuwa nad właściwym stosowaniem niniejszej Umowy.
4. Posiedzenia Komisji Ekspertów odbywają się na wniosek jednej ze Stron, przy czym data i miejsce posiedzenia są każdorazowo uzgadniane.

Artykuł 10

1. Niniejsza Umowa wchodzi w życie po poinformowaniu się przez Strony drogą dyplomatyczną o spełnieniu wymogów prawnych niezbędnych do jej wejścia w życie. Za datę wejścia w życie Umowy uznaje się datę otrzymania noty późniejszej.
2. Niniejsza Umowa jest zawarta na czas nieokreślony. Każda ze Stron może wypowiedzieć Umowę w drodze notyfikacji. Umowa wygasa wówczas po upływie 6 miesięcy od dnia otrzymania przez drugą Stronę noty o wypowiedzeniu Umowy.
3. Postanowienia niniejszej Umowy stosuje się do dokumentów wydanych po dniu wejścia w życie Umowy, a także do dokumentów uzyskanych w wyniku kształcenia rozpoczętego przed dniem wygaśnięcia Umowy.

Sporządzono w Warszawie, dnia 28 maja 2008 roku, w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, każdy w językach polskim i francuskim, przy czym obydwie wersje mają jednakową moc.

Z upoważnienia Rządu
Rzeczypospolitej Polskiej



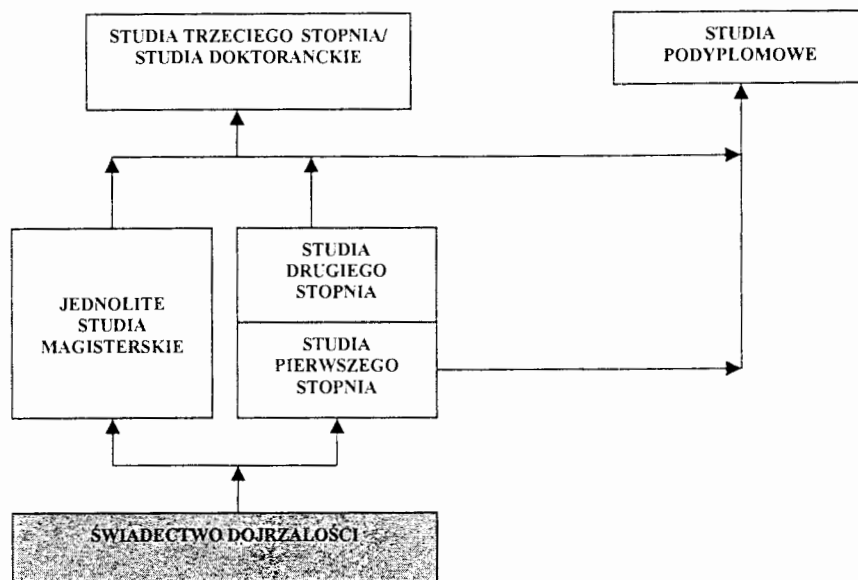
Z upoważnienia Rządu
Republiki Francuskiej



ZAŁĄCZNIK

I. SYSTEM SZKOLNICTWA WYŻSZEGO W RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

A. SCHEMAT



B. OPIS SYSTEMU

Typy uczelni

System szkolnictwa wyższego i podstawy jego funkcjonowania określa ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365 z późn. zm.), której przepisy stosuje się zarówno do publicznych jak i niepublicznych uczelni. Wśród uczelni wyróżnia się uczelnie akademickie i uczelnie zawodowe.

Uczelnia akademicka to uczelnia, w której przynajmniej jedna jednostka organizacyjna posiada uprawnienie do nadawania stopnia naukowego doktora. W tej grupie mieszczą się uniwersytety, politechniki (uniwersytety techniczne), akademie oraz inne uczelnie o nazwach własnych, jak na przykład Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie czy Szkoła Główna Handlowa w Warszawie.

Uczelnia zawodowa to uczelnia prowadząca studia pierwszego lub drugiego stopnia albo jednolite studia magisterskie, która nie posiada uprawnienia do nadawania stopnia naukowego doktora. W tej grupie mieszczą się wszystkie publiczne uczelnie zawodowe oraz zdecydowana większość uczelni niepublicznych.

Struktura studiów

Studia w uczelniach prowadzone są jako studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia lub jednolite studia magisterskie oraz studia trzeciego stopnia (studia doktoranckie).

Studia pierwszego stopnia, czyli studia licencjackie trwają od sześciu do ośmiu semestrów, a studia inżynierskie - siedem lub osiem semestrów. Do odbycia studiów tego rodzaju może być dopuszczona osoba, która uzyskała świadectwo dojrzałości.

Studia drugiego stopnia trwają trzy lub cztery semestry. Do odbycia studiów tego rodzaju może być dopuszczona osoba, która posiada tytuł zawodowy licencjata lub inżyniera.

Jednolite studia magisterskie trwają od dziewięciu do dwunastu semestrów. Do odbycia studiów tego rodzaju może być dopuszczona osoba, która uzyskała świadectwo dojrzałości.

Studia trzeciego stopnia trwają nie dłużej niż cztery lata (osiem semestrów), a ich uczestnicy otrzymują świadectwo ukończenia studiów doktoranckich. W odrębnym trybie uzyskują stopień naukowy doktora lub stopień doktora w zakresie sztuki. Warunkiem przyjęcia na studia trzeciego stopnia jest posiadanie tytułu magistra lub równorzędnego.

Tytuły zawodowe nadawane absolwentom uczelni

1/ studiów pierwszego stopnia:

- inżynier - na kierunkach technicznych, z wyjątkiem kierunku architektura i urbanistyka, na kierunkach rolniczych, leśnych, a także na innych kierunkach studiów, wtedy gdy przedmioty techniczne lub rolnicze stanowią nie mniej niż 50% ogółu zajęć dydaktycznych przewidzianych w planach studiów i programach nauczania na tych kierunkach;
- inżynier architekt - na kierunku: architektura i urbanistyka;
- licencjat - na kierunkach: humanistycznych, przyrodniczych, matematyczno-fizyczno-chemicznych, wychowania fizycznego, ekonomicznych, społecznych, artystycznych oraz medycznych, z wyjątkiem kierunków: pielęgniarstwo i położnictwo;
- licencjat pielęgniarstwa - na kierunku pielęgniarstwo;
- licencjat położnictwa - na kierunku położnictwo.

2/ studiów drugiego stopnia (magisterskich):

- magister - na kierunkach: humanistycznych, przyrodniczych, matematyczno-fizyczno-chemicznych, wychowania fizycznego, ekonomicznych, społecznych i prawnych oraz medycznych, z wyjątkiem kierunku lekarskiego, lekarsko-dentystycznego i kierunków: pielęgniarstwo i położnictwo;
- magister inżynier - na kierunkach technicznych, z wyjątkiem kierunku architektura i urbanistyka, na kierunkach rolniczych, leśnych, a także na innych kierunkach studiów, wtedy gdy przedmioty techniczne lub rolnicze stanowią nie mniej niż 50% ogółu zajęć

dydaktycznych przewidzianych w planach studiów i programach nauczania na tych kierunkach;

- magister inżynier architekt - na kierunku: architektura i urbanistyka;
- magister sztuki - na kierunkach artystycznych;
- lekarz - na kierunku lekarskim;
- lekarz dentysta – na kierunku lekarsko-dentystycznym;
- lekarz weterynarii – na kierunku weterynaria;
- magister pielęgniarstwa - na kierunku pielęgniarstwo;
- magister położnictwa - na kierunku położnictwo.

Punkty zaliczeniowe

Liczba punktów ECTS (*European Credit Transfert System*) przewidziana planem studiów dla semestru wynosi od 27 do 33, natomiast dla roku studiów wymagane jest uzyskanie 60 punktów.

Liczba punktów niezbędnych do ukończenia studiów pierwszego stopnia wynosi 180 - 240, dla ukończenia studiów drugiego stopnia 90 - 120, zaś dla ukończenia jednolitych studiów magisterskich 270 - 360.

Stopnie naukowe, stopnie w zakresie sztuki, tytuł naukowy, tytuł w zakresie sztuki

Stopniami naukowymi są stopnie doktora i doktora habilitowanego określonej dziedziny nauki w zakresie danej dyscypliny naukowej.

Stopniami w zakresie sztuki są stopnie doktora i doktora habilitowanego określonej dziedziny sztuki w zakresie danej dyscypliny artystycznej (do 30 kwietnia 2003 r. w zakresie sztuki i dyscyplin artystycznych nadawane były kwalifikacje artystyczne I i II stopnia, będące podstawą przyznania uprawnienia równoważnego stopniowi naukowemu, odpowiednio doktora lub doktora habilitowanego).

Stopień naukowy doktora lub stopień doktora w zakresie sztuki nadaje się osobie, która posiada tytuł zawodowy magistra lub równorzędny, złożyła egzaminy doktorskie oraz przedstawiła i obroniła rozprawę doktorską.

Spełnienie warunków w postaci złożenia egzaminów doktorskich oraz przedstawienia i obrony pracy doktorskiej jest obowiązkowe zarówno dla uczestników studiów trzeciego stopnia, jak i osób, które przygotowały pracę doktorską poza studiami doktoranckimi.

Studia trzeciego stopnia mogą prowadzić jednostki organizacyjne uczelni oraz inne placówki naukowe posiadające uprawnienia do nadawania stopni naukowych.

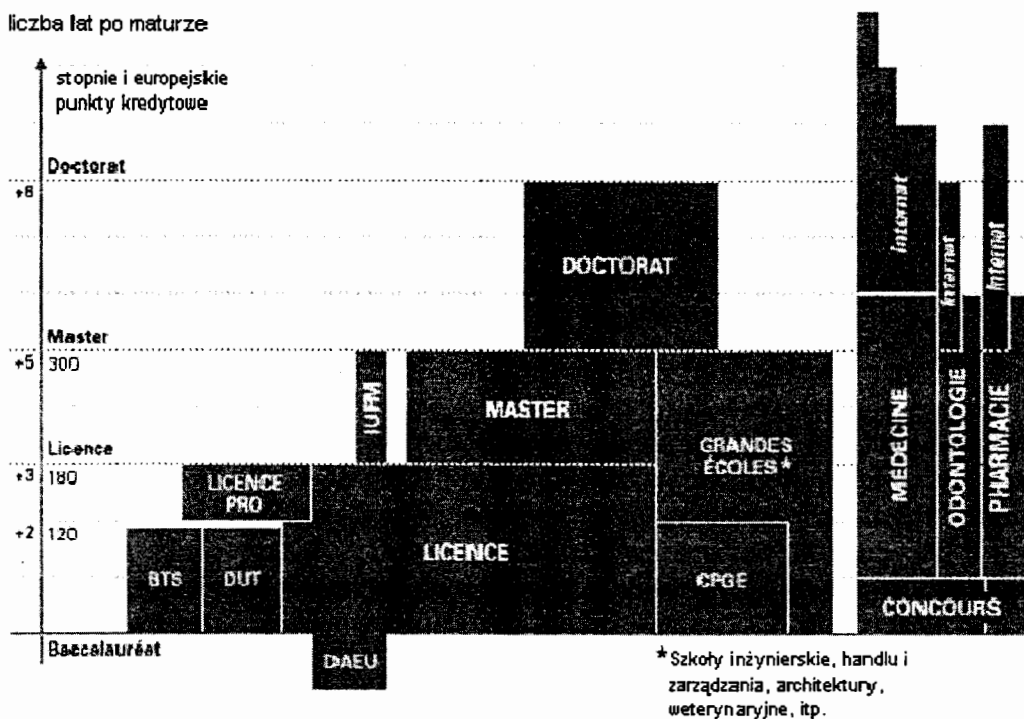
Do przewodu habilitacyjnego może być dopuszczona osoba, która posiada stopień naukowy doktora lub stopień doktora w zakresie sztuki i uzyskała znaczny dorobek naukowy lub artystyczny oraz przedstawiła rozprawę habilitacyjną. Czynności przewodu habilitacyjnego kończą się uchwałą rady jednostki organizacyjnej o nadaniu stopnia doktora habilitowanego.

Stopnie naukowe i stopnie w zakresie sztuki nadawane są w jednostkach organizacyjnych uczelni oraz w innych placówkach naukowych, które posiadają uprawnienia do ich nadawania.

Tytułem naukowym jest tytuł profesora określonej dziedziny nauki, tytułem w zakresie sztuki jest tytuł profesora określonej dziedziny sztuki. Tytuł profesora nadaje Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej.

II. SYSTEM SZKOLNICTWA WYŻSZEGO W REPUBLICE FRANCUSKIEJ

A - SCHEMAT



DAEU : *diplôme d'accès à l'enseignement universitaire* - dyplom uprawniający do wstępu do systemu szkolnictwa uniwersyteckiego (dla osób nie posiadających dyplomu *baccalauréat*, które chcą podjąć studia wyższe);

BTS : *brevet de technicien supérieur* - świadectwo szkolnictwa wyższego, uzyskiwane w liceum lub na uczelni;

DUT : *diplôme universitaire de technologie* - dyplom uniwersyteckiego instytutu technologicznego, uzyskiwany w uniwersyteckich instytutach technologicznych;

CPGE : *classes préparatoires aux grandes écoles* - klasy przygotowawcze do *grandes écoles* (studia wyższe realizowane w szkołach średnich).

B - OPIS SYSTEMU

Francuski system szkolnictwa wyższego charakteryzuje się wielością form kształcenia dających możliwość rozwoju i reorientacji.

Studia krótkie

Studia krótkie, trwające zazwyczaj dwa lub trzy lata od uzyskania *baccalauréat*, przygotowują do pracy w sektorze przedsiębiorstw, przemysłu i usług. Studia te zawsze obejmują odbycie stażu w przedsiębiorstwie i pozwalają na bezpośrednie wejście absolwenta na rynek pracy. Niejednokrotnie, przyjęcie na studia tego typu następuje w wyniku surowej selekcji kandydatów.

Dyplomy

- *diplôme universitaire de technologie* (DUT) w 25 specjalnościach, należących do sektora produkcji lub usług, uzyskiwany w 114 uniwersyteckich instytutach technologicznych, w uniwersytetach;

- *brevet de technicien supérieur* (BTS) uzyskiwany w licealnych oddziałach wyższego kształcenia technicznego. Obejmuje 88 specjalności w dziedzinie hotelarstwa, przemysłu, zdrowia, sztuk stosowanych, zarządzania i rolnictwa.

Studia długie

We Francji istnieją dwa typy szkół pozwalających na odbycie studiów w tak zwanym cyklu długim. Są to uniwersytety oraz szkoły specjalistyczne.

Uniwersytety

Uniwersytety francuskie są uczelniami publicznymi. Przyjmują kandydatów posiadających francuski *baccalauréat* lub dyplom uzyskany za granicą, który uprawnia do wstępu na studia wyższe w państwie jego wydania. Francuskie uniwersytety przyjmują nieco ponad 1,5 miliona studentów, spośród których 10 % stanowią zagraniczni studenci wszelkich narodowości. Uniwersytety oferują studia teoretyczne, technologiczne lub zawodowe.

Zgodnie z europejską strukturą szkolnictwa wyższego, francuskie studia długie są zorganizowane na trzech kolejnych poziomach, które prowadzą do uzyskania następujących dyplomów państwowych:

- *licence* - studia obejmujące 6 semestrów; możliwość uzyskania dwóch dyplomów: *licence* w wyniku kształcenia ogólnego lub *licence professionnelle* w wyniku kształcenia zawodowego;

- *master* - studia obejmujące 4 semestry, po uzyskaniu *licence*; możliwość uzyskania dwóch dyplomów: *master recherche*, pozwalający na podjęcie studiów doktoranckich lub *master professionnel*, przygotowujący do wykonywania określonego zawodu i bezpośredniego podjęcia pracy zawodowej;

- *doctorat* - studia obejmujące 6 semestrów, po uzyskaniu dyplomu *master*; studia poświęcone pracy badawczej; dyplom *doctorat* otrzymuje się po pozytywnej obronie rozprawy naukowej.

Szkoły wyższe

Szkoły wyższe są placówkami publicznymi lub prywatnymi, prowadzącymi konkurencyjny nabór, które przygotowują do specjalistycznej praktyki zawodowej między innymi w takich dyscyplinach jak nauki inżynierskie, architektura, handel, zarządzanie czy w dziedzinie tłumaczeń.

Wśród szkół wyższych, tzw. *grandes écoles* stanowią cechą szczególną francuskiego systemu szkolnictwa wyższego. Są one elitarnymi placówkami, które przyjmują o wiele mniej studentów niż uniwersytety. Kształcą one zarówno inżynierów i menadżerów wysokiego szczebla, jak i specjalistów w dziedzinie sztuki, literatury czy nauk humanistycznych.

Kształcenie w *grandes écoles* i szkołach specjalistycznych trwa przeważnie 5 lat, włączając 2-letnie kształcenie przygotowawcze, które odbywa się w ramach powyższych uczelni bądź w szkołach średnich (klasy przygotowawcze, CPGE). Uczelnie te umożliwiają uzyskanie dyplomu, który odpowiada poziomowi matura + 5 lat studiów, przyznając absolwentom stopień *master*.

Studia „naprzemiennie” (*en alternance*)

Program „naprzemiennych” studiów jest oparty na wymiennie następujących po sobie okresach kształcenia teoretycznego, które podejmowane jest w szkole lub na uniwersytecie i okresach kształcenia praktycznego, odbywanego w przedsiębiorstwie. Ten typ kształcenia, pozwalający na jednoczesne uzyskanie kwalifikacji i praktyki zawodowej, rozpowszechnia się w systemie szkolnictwa wyższego.

Studia tego typu umożliwiają uzyskanie dyplomów odpowiadających poziomowi matura + 2 lata studiów, takiego jak *brevet de technicien supérieur* (BTS) oraz matura + 3 lata studiów lub matura + 5 lat studiów. Wiele uniwersytetów i *grandes écoles* proponuje możliwość uzyskania tą drogą dyplomu *ingénieur* lub *master*.

Organizacja studiów według struktury *licence-master-doctorat* (LMD)

W ramach harmonizacji europejskich systemów szkolnictwa wyższego, strukturę francuskiego systemu uniwersyteckiego oparto na trzech poziomach, skoncentrowanych wokół trzech dyplomów: *licence*, *master* oraz *doctorat*. Ta nowa organizacja, zwana „LMD”, pozwala na większą mobilność europejskich studentów oraz elastyczność w wyborze i zmianie kierunku studiów czy profilu kształcenia.

Stopnie i dyplomy

Licence

Zgodnie z obowiązującymi przepisami wprowadzono nowy dyplom *licence*, który wydaje się po 6 semestrach nauki. Zastąpił on dawny *diplôme d'études universitaires générales* (DEUG), który wydawano po 2 latach nauki i *licence* uzyskiwaną po dodatkowym roku nauki. Nadal będą wydawane dotychczasowe dyplomy, takie jak *brevet de technicien supérieur* (BTS), *diplôme universitaire de technologie* (DUT), *diplôme d'études universitaires scientifiques et techniques* (DEUST) oraz *licence professionnelle*. Studenci studiów zmierzających do uzyskania dyplomów BTS, DUT lub DEUST, jak również uczniowie CPGE (klas przygotowawczych do *grandes écoles*) mogą wystąpić o zapewnienie możliwości uzyskania nowego dyplomu *licence*. Studenci, którzy posiadają któryś z powyższych dyplomów lub ci, którzy zaliczyli 4 pierwsze semestry nowego programu *licence*, mogą wystąpić o przeniesienie na studia *licence professionnelle*, aby po kolejnych 2 semestrach uzyskać dyplom.

Master

Studenci posiadający dyplom *licence* lub *licence professionnelle* mogą ubiegać się o przyjęcie na studia na poziomie *master recherche* lub *master professionnel*. Dyplom *master recherche* zastąpił dotychczasowy dyplom *maîtrise* oraz następujący po nim *diplôme d'études approfondies* (DEA), zaś dyplom *master professionnel* zastąpił dotychczasowy dyplom *maîtrise* oraz następujący po nim *diplôme d'études supérieures spécialisées* (DESS). Nowy dyplom *master* uzyskuje się w wyniku kształcenia, które trwa 4 semestry (dyplom ten odpowiada poziomowi matura + 5 lat studiów).

Doctorat

Posiadacze dyplomu *master recherche* mogą ubiegać się o przyjęcie na studia na poziomie *doctorat*. Posiadacze dyplomu *master professionnel* muszą otrzymać zgodę na kontynuowanie studiów na tym poziomie. Dyplom *doctorat* uzyskuje się w wyniku kształcenia, które trwa 6 semestrów (dyplom ten odpowiada poziomowi matura + 8 lat studiów).

Semestr jako jednostka

Okres kształcenia na poziomie uniwersyteckim jest podzielony na semestry. Rok akademicki składa się z dwóch semestrów:

- pierwszy semestr: od początku października do końca stycznia;
- drugi semestr: od początku lutego do końca maja.

Sesja egzaminacyjna przypada na koniec każdego semestru. Sesja poprawkowa wyznaczana jest najczęściej na drugi lub trzeci tydzień września.

Akumulacja i transfer punktów kredytowych

Zaliczenie każdego semestru odpowiada przyznaniu 30 punktów kredytowych ECTS, analogicznie do wielu państw europejskich. Na poziomie *licence*, 6 semestrów nauki równoważnych jest z przyznaniem 180 punktów kredytowych, natomiast na poziomie *master*, 4 semestry nauki równoważne są z przyznaniem w sumie 300 punktów kredytowych.

Liczba punktów kredytowych przyznawana jest za każdy przedmiot semestralny, proporcjonalnie do czasu, jaki student winien poświęcić nauce, łącznie z czasem na naukę własną, w zakresie tego przedmiotu. W ramach swego programu nauczania, studenci mogą uzyskiwać punkty kredytowe w uczelniach za granicą. Punkty kredytowe mogą być uznawane przez inną uczelnię (za zgodą nauczycieli akademickich). Dzięki temu, system uniwersytecki polegający na przyznawaniu punktów kredytowych jest mniej rygorystyczny, bardziej odpowiada indywidualnym potrzebom studentów oraz pozwala im poznawać inne dziedziny, mając na uwadze jedynie spójność programu studiów.

Dawne dyplomy

Studenci, którzy ukończyli 4 pierwsze semestry studiów na poziomie nowego *licence*, a tym samym uzyskali 120 punktów kredytowych, mogą ubiegać się o uzyskanie *diplôme d'études universitaires générales* (DEUG). Ci, którzy ukończyli 2 pierwsze semestry studiów na poziomie *master*, czyli uzyskali 240 punktów kredytowych, mogą ubiegać się o otrzymanie dyplomu *maîtrise*.

Wkrótce nie będą wydawane takie dyplomy, jak: *maîtrise de sciences et techniques* (MST), *maîtrise de sciences de gestion* (MSG), *diplôme d'études universitaires générales* (DEUG) oraz *licence* i *maîtrise* wydawane przez *Instituts Universitaires Professionnalisés*, IUP (profilowane instytuty uniwersyteckie).

System LMD został przyjęty przez wszystkie uniwersytety i uczelnie francuskie na początku roku akademickiego 2006-2007.

III. TABELA PORÓWNAWCZA DYPLOMÓW, TYTUŁÓW I STOPNI, UZYSKIWANYCH W
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ I REPUBLICIE FRANCUSKIEJ

Punkty ECTS	Rzeczpospolita Polska	Punkty ECTS	Republika Francuska	
	DOKTOR		DOCTORAT	
270 – 360	MAGISTER lub RÓWNORZĘDNY	300	MASTER DEA, DESS	INGENIEUR
210 – 240	INŻYNIER	240	MAITRISE	
180	LICENCJAT	180	LICENCE	
		120	DEUG, DEUST, DUT, BTS	
		60		
MATURA			BACCALAUREAT	